

CHOV

Autor: Veronika Koubalová

CHOVATELSTVÍ

Otázka chovatelství je velmi náročná a obsáhlá. V následujících textech a článkách se můžete dočíst jak o chovu jako takovém, krytí, pohlavním cyklu feny, březosti, odchovu štěněte.....ale třeba i jak si správně vybrat chovatele, od kterého si budete vybírat nového člena rodiny.

Každý kdo se chce chovu věnovat a věnuje, ví, že je to práce zdlouhavá, náročná a zodpovědná.

JAK VYBRAT CHOVATELE

Rozhodli jste se, že si pořídíte štěně, dohodli jste se na plemeni, zda chce fenu či psa.

Chovatel by Vám měl umožnit „nezávaznou,, návštěvu. Pová Vám maximum o plemeni, o svých psech, je pyšný na svoje odchovy, fenu, ukáže Vám další psy, je členem chovatelského klubu.

Ke štěněti dostanete kupní smlouvu, pokyny k dosavadní a další výživě, pár rad do budoucna, průkaz původu Vám bude zaslán, nebo osobně předán zdarma po vystavení plemennou knihou (cca měsíc) a především Vám chovatel bude nápomocen i po koupi štěněte. Štěňata mají být dle věku řádně očkována a odčervena-vše je zaznamenáno v očkovacím průkazu, který dostanete se štěnětem. S chovatelem se domluvíte zda chcete štěně i čipovat, mnohé kluby to mají již i povinné. Ukážou Vám záznam o kontrole vrhu, kterou provádí většina klubů.

Vy jako noví majitelé by jste měli s dostatečným předstihem zajistit vše potřebné-krmení-granule-dle toho co Vám chovatel doporučí (většina chovatelů Vám dá pár granulí ke štěněti sebou domů), pelíšek, vodítko, obojek, aby si na ně pes co nejrychleji zvykl, misky. Je dobré si zajistit pár dnů volna, aby si štěně zvyklo a postupně se seznamovalo s členy rodiny a chodem domácnosti.

Zdali máte nějaké otázky, kontaktujte nás, rádi Vám pomůžeme.

KRYTÍ FENY

Rozhodli jste se mít štěňata? Následující řádky Vám snad pomohou:

Včas si vybereme krycího psa, nápomocný nám je klub a poradce chovu daného plemene. Nezapomeňte na krycí list-každý klub si toto řídí dle vlastních směrnic.

Vše začíná *háráním*

Pod pojmem hárání jsou známy především dvě fáze pohlavního cyklu-proestrus a estus.

Celková délka zevního projevu hárání se u většiny fen pohybuje mezi 14-21 dny (maximum a minimum fyziologického rozpětí je 7-30dny)

PROESTRUS

Hormonální podstatou první fáze hárání, proestru, je přesmyk v dynamice vylučování hormonu GnRH z nejvyššího sexuálního centra uloženého v hypotalamu. Cyklický rytmus vylučování tohoto hormonu je impulsem pro spuštění tvorby hormonu stimujícího růst folikulů FSH z druhého sexuálního centra uloženého v hypofíze. Hormon FSH se váže na povrch buněk obalu folikulů, v nichž aktivuje sekreci vlastního říjového hormonu estrogeneru. Pod vlivem estrogenerů dochází k zahájení dělení buněk folikulárního obalu, tím folikuly začínají růst. Současně s tím se pod vlivem estrogenerů zvyšuje počet buněčných vrstev v pochvě, vytváří se nové cévy pod sliznicemi, tyto cévy se rozšiřují, do okolí z nich prostupuje tekutina, čímž se pohlavní orgány překrví a edematozně zduří. Zároveň se zvýší citlivost dělohy k hormonu oxytocinu, který vyvolá peristaltické stahy probíhající na děložních rozích ve směru od vejcovodu k děložnímu krčku. Naopak děložní krček se pod vlivem estrogenerů a oxytocinu otevírá. V okolí přezky se začínají vylučovat pachové stimulační hormony-feromony. Posléze estrogeny zvyšují citlivost celého pohlavního aparátu k účinku později se tvořícího progesteronu.

Na feně se odráží vnější příznaky ve formě častého a slabého močení-tzv. značkování, často se fena olizuje, zduří přezka, pozorujeme krvavý výtok.

Výtok bývá nejintenzivnější asi kolem 3.-5. dne hárání. Do konce prvního týdne hárání se stává výtok řídkým, slabě červeným. Intenzita výtoků ustává mezi 9.-14. dnem hárání. V této době se se fena stává velmi atraktivní pro psy, začíná být „neposlušná“, vyhledává a láká psy, krytí však zatím odmítá.

Fena je v tomto stádiu (přípravná fáze) zatím neplodná, v této době zrají folikuly

ESTRUS

Estrus je druhá fáze hárání, podstatou je dosažení maximální koncentrace hladin estrogenerů, které zablokují v hypotalamu uvolňování hormonu GnRH. V hypofíze se z důsledku toho začne vylučovat hormon LH, spouštějící tvorbu žlutých tělísek. LH hormon se stejně jako FSH hormon váže na buňky folikulárního obalu, kde způsobuje enzymatický přesmyk ve tvorbě pohlavních hormonů. Na místo vylučování estrogenerů se začne tvořit hormon březosti progesteron. Změna v hormonální sekreci vyvolá výraznou změnu v sexuálním chování feny. V tomto okamžiku je svolná k páření.

V průběhu estru výtok z pohlavních cest slábne, je hlenovitý a špinavě růžový. Do 2-3 dní nato následuje uvolňování vajíček-ovulace.

Mladší feny zpravidla ovulují dříve než feny starší. Ovulace feny probíhá spontánně, nezávisle na její vůli a je řízena pohlavními hormony. Stěna folikulů při ovulaci praská a vajíčka zrají a mohou být OPLOZENA. U feny ovuluje obvykle 4-6 folikulů, přičemž v každém folikulu mohou být až 3 vajíčka. Proto počet folikulů na vaječnicích nemusí odpovídat počtu uvolněných vajíček a následně ani počtu narozených štěňat. Ovulace u fen probíhá v intervalu 12-72 hodin (při stresových stavech se tento interval výrazně prodlužuje).

KRYTÍ FENY- vlastní krytí

Při pohlavním aktu -krytí je sperma deponováno do přední třetiny pochvy, do těsné blízkosti zevní blanky děložního krčku, zde se hromadí v malé prohlubni, z které aktivním pohybem spermii a pomocí nasávacího reflexu dělohy přestupují přes děložní krček a dělohu do místa oplození-přední třetinu vejcovodů.

Ejakulace u psa probíhá ve třech frakcích. K první frakci většinou dochází před svázáním při pokusech o zasunutí penisu. Tato frakce neobsahuje spermie. Teprve pokud se pes a fena správně sváží, dochází krátce po nástupu frikčních pohybů k ejakulaci druhé spermiové frakce. Pouze tato frakce obsahuje spermie. Ejakulace druhé frakce trvá několik málo minut. Celý zbývající čas svázání, který celkově může trvat 5-120 minut, dochází k ejakulaci třetí frakce, kterou tvoří především sekret prostaty.

Pokud se psi kryjí v optimální době, první spermie jsou ve vejcovodech do 15 minut po svázání, do 45 minut je zde většina spermií a do 3 hodin je ve vejcovodech všechen potřebný počet spermií pro oplození. Při jednom krytí je do pohlavního aparátu feny deponováno až 500 miliónů spermií.

K oplození vajíček nedochází bezprostředně při krytí, ale spermie musí projít fází zrání (kapacitace), při kterém se aktivují enzymy uložené na povrchu hlavičky spermie v tzv. akrozómu. Tyto enzymy jsou následně odpovědné za schopnost spermie proniknout přes bariéry vajíčka do jeho nitra. Proces kapacitace trvá 6-10 hodin. Po této době je teprve spermie schopna oplodnit vajíčko. Protože období svolnosti k páření je u fen velmi dlouhé, může trvat 4-8 dní, ve většině případech se při nakrytí nesetkají spermie a vajíčko ve stejné oplození schopné fázi a tedy musí zpravidla spermie počkat na dozrání vajíčka. Z tohoto důvodu mají spermie schopnost vyčkat na dozrání vajíčka v kapacitovém stavu ve vejcovodech 4-6 dní.

Z výše uvedených faktů je zřejmé, že termín krytí nelze považovat za termín oplození. Rozdíl mezi těmito termíny může být až 6 dní. Proto i nástup porodů se zcela běžně pohybuje mezi 58.-65. dnem po nakrytí. Jediným objektivnějším ukazatelem termínu oplození je koncentrace progesteronu, která v době oplozeníschopnosti vajíček dosahuje 10 ng/ml, tj. 3 až 5 dní před koncem hárání.

OPLOZENÍ

2 dny po ovulaci uvolněná vajíčka zrají ve vejcovodu. Prodělávají tzv. druhé zrací dělení a stávají se oplozeníschopnými. V této schopnosti vydrží oproti spermiím jen 2 dny a pak velmi rychle zanikají. V případě, že ve vejcovodech jsou již zralé spermie, dochází bezprostředně po jejich dozrání ke složitému procesu oplozování. To se odehrává ve přední třetině vejcovodu. Vlastní oplození, tj. splývání samčího a samičího prvojádra, trvá asi 24hodin. oplození začíná loukoťovitým postavením spermií, které postupně naruší spojení buněk tvořících první obal vajíčka, poté rozpustí druhý nebuněčný obal až se spermie dotknou vlastního obalu vajíčka, tzv. buněčné membrány. V té době se přiloží k vajíčku podélně a pouze jedna ze spermií začne splývat s vajíčkem. V průběhu pronikání spermie posledními vrstvami vajíčka ztrácí bičík. V poslední fázi oplození se enzymaticky rozruší i vlastní obaly vajíčka a spermie v místě jejich dotyku a obsah hlavičky spermie- genetická informace v podobě DNA, vnikne do vajíčka a začíná několikahodinové rekombinantní splývání genetických informací obou buněk. Zároveň s průnikem první a jediné spermie do buněčné membrány vajíčka, dojde v jeho obalech k tzv. reakci na oplození, která způsobí neprůchodnost obalů vajíčka pro další spermie.

VÝVOJ ZÁRODKU

po splnutí jader spermie a vajíčka nově vzniklý zárodek začne sestupovat vejcovodem směrem k děloze a zahájí se jeho buněčné dělení. Přibližně každý den proběhne jedno dělení. Takže druhý den po oplození dosahuje zárodek asi 0,15mm a je ve dvoubuněčném stadiu. V této době je výživa nově vzniklého zárodku zajišťována víceméně jen ze zásobních látek, které byly původně obsaženy v buněčné cytoplazmě vajíčka. V následujícím období získává zárodek živiny jejich pasivním přestupem z tekutiny tvořené sliznicí vejcovodu. Sestup zárodku k děložnímu rohu trvá asi 9.-11.

dní. Prochází stádium- morula. Shluk buněk tvořících kompaktní morulu se následně začne diferencovat na část představující základ placentárních obalů a na vlastní buněčný základ plodu(zárodečný terčík). Toto stadium se označuje jako blastocysta. V době přechodu zárodku do dělohy se blastocysta uvolňuje ze zbytku obalů vajíčka- zona pelucida praská a zárodek se klube do prostoru děložní dutiny, kde v prvních dnech nejprve volně plave v děložní tekutině. Děložní tekutina(mléko) se tvoří v děložních žlázkách a je zdrojem výživy pro zárodek do doby jeho uhnízdění a utvoření placenty. V době přestupu zárodku do dělohy dosahuje velikosti 0,6mm. Teprve po uhnízdění, tj přichycení zárodku ke stěně dělohy, se utvoří pevné spojení mezi matkou a plodem v podobě placenty, která plně přejímá funkci výživy plodu cestou filtrace živin z mateřské krve do krve plodu. K uhnízdění zárodku dohází okolo 16. dne po oplození, tj. asi 12 až 14 dní po konci hárání. V této době dosahuje velikosti okolo 1mm a začíná se u něj formovat hlavička a tělo, dále páteř a centrální nervový systém.

Diagnostika Diagnostika březosti u fen do 18. dne stáří zárodku je v současné době stále ještě technicky nemožná. V této době roste zárodek velmi pomalu.

Během prvních 2. týdnů zvětší svou velikost pouze 10x, tj. z původních 0,1mm na 1mm. Ve 3. týdnu je růst zárodku rychlejší. Za týden se zvětší 5x a dosáhne velikosti 5mm. Proto se nemusí feně po dobu první třetiny březosti věnovat nikterak zvýšená pozornost a to ani v případě její výživy. Postačí krmit jak jste doposud zvyklí, pro psy bez zátěže (do 26% bílkovin), v dávkách odpovídajících jako pro nebřezí.

4. týden představuje pro zárodek období rychlého růstu vývoje jednotlivých orgánových systémů. Naopak vlastní růst zárodku je v této době stále ještě relativně pomalý- za týden se zvětší z 5 na 17 mm. Přesto však je tato velikost zárodku ve spojení se zmnožením plodové tekutiny okolo něho ne zcela dostatečnou pro spolehlivé zobrazení pomocí *ultrasonografického vyšetření*. Z tohoto důvodu je interval mezi 20. a 28. dnem po nakrytí považován za neoptimálnější pro diagnostiku březosti jako takové a k prvnímu odhadu počtu zárodků.

U mnohých fen lze již od 4. týdne březosti pozorovat mírné zvětšování břicha. Rovněž feny začínají být žravější.

V 5. týdnu březosti je intenzita růstu zárodků víceméně stejná jako v předchozím období. Zakládají se především smyslové orgány a začíná proces osifikace některých plochých kostí lebky a dlouhých kostí končetin. Zárodek dosahuje v polovině březosti 20% porodní velikosti plodu. Od 5. týdne březosti se již začínají zvyšovat požadavky feny na množství a kvalitu přijímaných živin, proto začínáme cíleně regulovat jejich příjem potravy a pracovní výkon. Dle počtu plodů v této době začínáme zvyšovat krmnou dávku o 0,5 až 1,5% denně podáváním koncentrovanějších krmiv, což představují přímo krmiva pro březí a kojící feny, nebo psy v zátěži. Tyto receptury obsahují okolo 28 až 30% bílkovin. Přitom množství podávaného krmení by mělo odpovídat hmotnostnímu přírůstku feny asi o 0,5% denně.

VÝVOJ PLODU

Od 5. týdne březosti označujeme vyvíjející se štěňata jako plody. V této době mají založeny prakticky všechny vnitřní orgány. Končí období pomalého tělesného růstu a intenzivní diferenciaci orgánů, naopak růst se v druhé polovině březosti zrychluje, dochází k osifikaci kostí, začíná růst srst, diferencují se pohlavní orgány a dokončuje se vývoj ostatních orgánových systémů. Protože od 5. týdne stáří plodů až do porodu je jejich růst velmi rychlý, fena po zbytek březosti přestává být schopna krýt potřeby na jejich vývoj z běžné krmné dávky. V závislosti na počtu plodů je proto

nutné zvyšovat množství krmiva denně o 0,5-1,5%. Takže na konci březosti je krmná dávka zvýšena o 25 až 50% oproti záchovné dávce nebřezí feny.

Mezi 30. -50. dnem březosti je optimální krmit fenu 2 až 3x denně krmivem s obsahem 30% bílkovin. Od 50. dne březosti, kdy plody dosahují již 75% porodní hmotnosti a objem dělohy vyplňuje více jak polovinu dutiny břišní, je vhodné krmení podávat již 3 až 5x denně, abychom se vyhnuli zátěži zažívacího aparátu nadměrným objemem krmiva. Zvyšování hmotnosti fen v druhé polovině březosti je podmíněno kromě rostoucí hmotnosti plodů, zvětšujícím se objemem plodových vod a velikostí plodových obalů, také tvorbou rezerv, které mají jednak pokrývat výkyvy v příjmu živin a dále slouží jako rezerva pro tvorbu mleziva a mateřského mléka v prvních dnech po porodu.

POROD

Co budeme potřebovat? Váha na zvážení štěnat, čisté hadry, osušky, sterilní šití k podvázání pupečních provazců, dezinfekce, nůžky (peanek), škopek s čistou vodou, teplá podložka, košík, nebo box na již narozená miminka, tužka a papír na poznámky k vedení porodu-váhy štěnat, barevné mašličky k prvotnímu označení a identifikaci štěnat, zajistíme čisté prostorné a klidné místo pro fenu.

Březost feny trvá okolo 63 dní, délku může ovlivňovat i počet štěnat- malý počet posouvá termín k horní hranici 70 dní, při větším počtu štěnat se termín posouvá k dolní hranici 60 dní.

Blížící se porod poznáme tak, že je fenka neklidnější, sníží se příjem krmiva, většina fen krmivo nepřijímá cca 12 až 24 hodin před porodem, fena častěji močí, chodí střídavě ven a dovnitř, hrabe, ale především se zvyšuje dechová frekvence. Můžeme pozorovat zřetelný pohyb štěnat přes stěnu břišní, když fenka leží na boku.

Začátek porodu- Štěnata se svým pohybem a lehkými stahy dostávají z děložních rohů směrem do dělohy, nástup porodu začíná otevíráním děložního krčku, případně posunem prvního plodu a jeho plodových obalů do krčku, pro toto stadium jsou příznačné bolesti, na které fena reaguje dle své povahy a nervového typu.

Ve vypuzovacím stádiu (vlastní porod) se do otevírajícího děložního krčku vtlačují plody s plodovými obaly, plody se mohou vsunovat předními, nebo zadními končetinami, nebo hlavou napřed - fyziologické polohy. Jako poloha zpomalující porod se uvádí plod, který má nohy podložené pod vlastní tělo. Jako komplikace se může uvést pohoha hřbetní- plod se tlačí do krčku hřbetem, nebo tzv.zvrácená hlavička, kdy je hlava plodu zvrácená do strany, nebo na hřbet, zde je lépe pro nezkušeného chovatele vyhledat pomoc lékaře. Pro vypuzovací stádium jsou charakteristické stahy břišní stěny a břišního lisu. Jen málokdy fena rodí vsedě, většinou feny rodí na boku či na břichu-v leže. Fena nejvíce a aktivně tlačí, pakliže cítí, že se plod dostal do děložního krčku. V této fázi je plod nejvíce ohrožen na životě, protože je obejmut svalovinou krčku dělohy, čímž se přerušuje cirkulace krve pupečním provazcem a hrozí udušení. Při intenzivním tlaku vstupuje krčkem do pochvy vnější plodový obal, který díky tlaku praská a vytéká z něho první plodová voda. Ta má nyní za úkol zvlhčit porodní cesty. plod vychází zpravidla ven ještě v druhém obalu. Fena pak většinou štěněti pomáhá z pl. obalu, olizuje ho, překousne pup. provazec. Zde můžeme feně pomoci provazec odstříhnout a dezinfikujeme ho. Necháme ji plod olízat. Provazec se ale většinou při porodu přetrhne sám a placenta vychází později (pupeční pahýl zasychá cca 12 hod. po porodu a následně odpadne), dávejte pozor na počet lůžek a štěnat, musí všechna lůžka vyjít ven. Některá většinou fena okamžitě pozře. Při zadržení může vzniknout zánět či jiné vážné komplikace. Dejte pozor, když se pupeční provazec přerušuje. Přerušuje se i spojení mezi matkou a plodem. Štěně se začíná

dusit. Hromadí se oxid uhličitý v krvi, který dráždí dýchací centrum v prodl. míše a štěně je nuceno k prvnímu nádechu. Vybavte štěně z obalu co nejdříve a očistěte dutiny, aby se jich nenadýchalo a nezalklo. Vytřete hadříkem štěněti jemně ještě nos a tlamičku a jemně ho dosušte a promasírujte. Dbejte na to, aby štěňata byla s suchu, bez průvanu a v teple. Z počátku si sama neumí udržet tělesnou teplotu. Fyziologické rozpětí mezi jednotlivými miminami je 5 minut až 2 hodiny. Starší feny rodí déle. Při četných porodech se intervaly mezi plody prodlužují. Pakliže se tento interval přesáhne vyhledejte pomoc lékaře, dalším plodům totiž hrozí zadušení.

Fence můžeme porod usnadnit vyvenčením a menší chůzí mezi vypuzováním jednotlivých plodů, stavěním na zadní končetiny, masáží břicha směrem ven- ke slabíně. Prikládejte mimina co nejdříve ke strukům aby sa napila mleziva(viz níže), které je díky složení naprosto nezbytné a rovněž tím podpoříte další stahy dělohy. Fene můžete promasírovat pochvu, nikdy však nesmíte štěně násilně tahat z rodidel ven!

Ukončení porodu- fena se uklidní, přestane zrychleně dýchat a má „propadlou břišní stěnu,,
Zpravidla usne. V této fázi stále vychází zbytky lůžek ven.

Nezapomínejte ve chvílkách „klidu,, přikládat štěňata ke strukům, aby se napila mleziva, Poté jej odložte do porodní bedýnky, kterou mějte co nejbliže, fena když uvidí své potomstvo je klidnější a při nástupu dalších rychlých stahů a bolesti by jej mohla zranit.

Produkce mléka většinou začne s porodem (před porodem se mléčná žláza aktivuje a vytváří mléku podobný sekret). Prvních 24 až 48 hodin se „mléko,, nazývá **MLEZIVO** -kolostrum, fena ho spouští trvale, takže štěně může kdykoliv sát. Tvorba kolostra končí po druhém dni a nastupuje produkce mléka. Mléko se narozdíl od mleziva spouští reflektoricky. Zpravidla v půl až hodinových intervalech. Od druhého týdne po porodu se interval prodlužuje. Pro spuštění mléka nyní jsou důležité dvě věci: naplnění vemene mlékem a sání a potahování struků feny štěňaty. Tímto se později vyvolá sám reflex pro spouštění mléka. Délka spouštění mléka je individuální u každé feny.

Mlezivo je mnohem koncentrovanější než mléko (bílkoviny, tuky), obsahuje mlezinové buňky, které jsou složeny z tukových kapének a dále gamaglobuliny-ochranné látky bílkovinného původu. Ty jsou nositeli prvotních protilátek, zatím jediných, proto je nezbytné, aby se štěně napilo co nejdříve. /Protilátky má fena v krvi po očkování, přecházejí pak do kolostra a mimina je vstřebávají v prvních dnech života sliznicí střeva do krve/Ochranný účinek nastupuje bezprostředně.

Produkce mléka má stoupající tendenci do 3. týdne. Zhruba od 4. týdne produkce naopak klesá. Zastavuje se dle mléčnosti, počtu štěňat cca 6.-8.týden.

Doporučujeme VŽDY mít pro případ toho, že bude mít fena nedostatek mléka mít kvalitní mléčnou náhražku připravenou doma ihned k použití.

Složení mléka: %/

bílkoviny: 7,5-11,7 vápník: 0,28-0,45

tuky: 8,3-9,8 fosfor: 0,24-0,50

laktóza: 3,1-3,7 sušina: 22,6

poměr Ca:P=1,2 :1

energie 528-535 KJ/100g

/ Falešná březost-Jde o stav feny, který kompletně simuluje příznaky „pravé„ březosti. Počace se objeví i „mléko„ fena i může simulovat porod, potomstvo nahrazují zpravidla hračky, o které pečuje. Nejzávažnějším problémem je zde produkce „mléka„ která může velmi rychle přejít v zánětlivý proces. Proto se musí co nejdříve utlumit. Omezíme přístup k vodě, krmivu a zajistíme více pohybu. Odstříkávání mléka může často vést k ještě větší produkci. Můžeme pomoci přikládat octovou vodu, nebo tvaroh.....je zde velmi důležité sledovat stav řlázy, chování feny, teplotu, případné zvracení=zánět. U některých fenek se může vyskytnout po neúspěšném krytí, u některých se vyskytuje po každém hárání. V těchto případech zintenzivníme pohyb a dbáme na prevenci/

PÉČE O ŠTĚNATA

Z etologického hlediska rozlišujeme několik vývojových stádií: vegetativní, přechodná, vtiskovací, socializační, I. štěněčí fáze-hodnostní, II. štěněčí fáze-předpubertální a puberta.

Dá se konstatovat, že nejkritičtější období je od narození do prvních 14ti dnů. Narozená štěňata nemají schopnost termoregulace, rodí se hluchá a slepá. Mají však výborně vyvinut čich a hmat, díky čemuž se orientují. Díky tomu perfektně rozeznají matku a mateřské mléko. Pohyb je nyní minimální, většinou tzv. kývavý a plazivý, odstrkují se hrudními končetinami, většinou se pohybují v kruhu, vyhledávají struk a skupinu ostatního potomstva. Je důležité nyní udržovat teplotu, první týden okolo 29-30 stupňů. Teplotu s věkem regulujeme později k nižším stupňům. Je velmi důležité, aby nebylo potomstvo v průvanu, jsou na něj nyní náchylnější, než na nízkou teplotu. Pakliže je vše v pořádku, potomstvo se po napití uloží do „chumlu„ a spokojeně spí. Pelíšek udržujte v naprosté čistotě, kromě pravidelného kojení kontrolujte intenzitu kálení a močení, nyní to ještě nejsou schopna dělat sama, musí se jim pomoci. Buď pomůže fena olizováním, nebo jemně promasírujte konečník a zevní genitálie cca po 2 hodinách. Zhruba po týdnu, když je pohyb aktivnější, začínají kálet samostatně. V průběhu prvního týdne nechejte odstranit „vlčí dráčky„. Doporučuje se jemně zbrousit špičky drápků, protože jsou velmi ostré a při sání fenu škrábou a ta může být neklidná, případně ji mohou poranit struk.

S veterinářem se domluvte na termínech odčervování a očkování. Včas požádejte klub o tetovací čísla -každý kub dle vlastních směrnic a domluvte přejímku vrhu.

od 10. dne se začínají od koutků otevírat oční víčka (zprvu jsou oči vždy tmavomodré, nelze rozlišit zornice a duhovku-cca po dalším týdnu je štěně schopno vidět a tmavomodrá barva slábné), současně se otevírá ušní zvukovod a formuje se ušní boltec. Od cca třetího týdne se začínají orientovat i pomocí těchto smyslů.

Mezi druhým a třetím týdnem se omladina začíná stavět na všechny čtyři končetiny. Zároveň jsou schopna již udržet tělesnou teplotu a samostatně kálet.

Třetí týden si štěňata začínají hrát, začínají růst mléčné zuby a dožadují se již jiné potravy než mateřského mléka

Mezi 4.-7. týdnem fáze vtiskování se štěňata především učí a poznávají. Je zde velmi důležité navázání kontaktu k lidem, poznávání okolí, zvuků. Je to velmi důležitá fáze pro další vývoj psa.

Výživa štěňat

První dva dny sají mlezivo, potom mléko. Většinou prvních čtrnáct dní je to jediný přísun energie. Záleží na mléčnosti feny, počtu štěňat. S věkem se délka a interval mezi sáním prodlužuje. Při dobré mléčnosti se hmotnost štěňat během 7-9ti dní života zdvojnásobí oproti porodní váze. Dle mléčnosti feny začínáme přikrmovat cca od prvních 14ti dnů stáří. Začínáme pozvolna s mléčnými produkty, např. kaší- krupičkou, můžeme do ní přimíchávat posléze i žloutek. Přejít nemá být nikdy násilný a náhlý. Podáváme takové množství, aby se štěňata dostatečně zasytila a zbytky dáme pryč. Doporučuje se krmit všechna štěňata najednou. Zpočátku stačí příkrmy podávat třikrát denně. Pozvolna můžeme přejít na sýry, tvarohy. Dle váhy, plemene, mléčnosti podáváme od 3,5-4.týdne vařené maso, lepší je k němu opět přejít pozvolna přes vývary, kousky vždy podáváme menší, aby se štěně nezalklo. K masu je dobré přidávat přílohy-zeleninu, nebo rýži. Pozvolna pak od cca 5. týdne můžeme podávat granule určené receptury, můžeme je zprvu máčet.

V osmi týdnech krmíme zhruba 5* denně. Vždy musí mít k dispozici čerstvou pitnou vodu (převařenou, nebo kojeneckou).

Schopnost trávení laktozy- mléčného cukru mizí cca mezi 4.-7. týdnem stáří, proto má mléko později projímavý účinek.

Berte vždy chovatelství jako koníčka, zájem. Nikdy nepřistupujte k chovným zvířatům jako ke stroji na výrobu štěňat, je to živý tvor, kterého jste se ujali, váš přítel a společník, který má i své potřeby, instinkty. Při koupi štěněte vždy myslete na to, že z něj nemusí být chovný jedinec, ani šampion na výstavě, ale vždy z něj vyrostе báječný kamarád!!!

Mnoho úspěchu v chovu Vám přeje Veronika Koubalová